

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра географії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
навчальної роботи
Географічний

Володимир ПАСЬКО

«27» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРАКТИКУМ З ФАХОВОЇ АНАЛІТИКИ,
РОЗРОБКИ, УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ ПРОЕКТАМИ Й
ПРОГРАМАМИ В ГЕОГРАФІЇ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
106 Географія
Магістр
Географія рекреації та туризму
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	10
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Уліганець С.І.**, кандидат географічних наук,
завідувач кафедри географії України

Корогода Н. П., кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
підпис ПІБ

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
підпис ПІБ

КИЇВ – 2025

Розробники: Уліганець Сергій Іванович, кандидат географічних наук,
завідувач кафедри географії України
Корогода Наталія Петрівна, кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

«11» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

 доц. Сергій УЛІГАНЕЦЬ

Протокол № 12 від «11» 06 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 7 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Наталія КОРОГОДА

«27» 08 2025 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів здатності розв'язувати складні науково-дослідницькі та прикладні завдання у сфері географії рекреації та туризму шляхом застосування сучасних методів фахової аналітики, геоінформаційних технологій, проєктного підходу та інструментів управління дослідницькими проєктами і програмами, що характеризуються комплексністю, міждисциплінарністю та невизначеністю умов реалізації..

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна базується на знаннях, уміннях і навичках, отриманих студентами у процесі вивчення дисциплін географічного, економічного та природничого циклів, зокрема: географії туризму, рекреаційної географії, соціально-економічної географії, геоінформаційних систем, статистики, а також основ наукових досліджень. Важливим є володіння базовими навичками аналізу даних, роботи з картографічними матеріалами та науковими джерелами.

3. Анотація навчальної дисципліни:

У межах дисципліни студенти опановують як теоретико-методологічні, так і прикладні засади організації та виконання наукових досліджень у сфері географії рекреації та туризму. Розглядаються сучасні уявлення про науку як систему знань і вид діяльності, її основні функції (пізнавальна, прогностична, практична, світоглядна), структура наукового знання та місце географії рекреації і туризму в системі наукових дисциплін.

Особлива увага приділяється сутності наукової теорії, її функціям і ролі у формуванні наукового знання, а також характеристиці наукових досліджень, їх класифікації (фундаментальні, прикладні, теоретичні, емпіричні тощо). Студенти знайомляться з поняттям наукової проблеми, принципами її формулювання, постановкою дослідницьких питань і гіпотез.

У дисципліні розкриваються основи методології та методики наукових досліджень: класифікація методів (загальнонаукові, спеціальні географічні, статистичні, соціологічні, геоінформаційні), їх сутність та особливості застосування у дослідженнях рекреації і туризму. Розглядаються підходи до формування програми дослідження, організації збору, обробки та інтерпретації даних.

Дисципліна передбачає опанування повного циклу підготовки та реалізації науково-дослідницьких і прикладних проєктів: обґрунтування актуальності теми, визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження; підбір і аналіз джерел інформації; формування та обробка емпіричних даних; застосування методів статистичного, просторового та геоінформаційного аналізу; інтерпретація результатів.

Окремий блок присвячений розробці та управлінню дослідницькими і прикладними проєктами у сфері туризму, включаючи планування етапів реалізації, оцінювання ресурсів, аналіз ризиків, формування системи індикаторів ефективності та оцінювання сталості проєктів.

Також розглядаються питання пошуку джерел фінансування (національні та міжнародні грантові програми), підготовки грантових заявок, а також представлення результатів досліджень через підготовку наукових публікацій та апробацію на конференціях.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у набутті/поглибленні у студентів загальних та спеціальних компетентностей, передбачених ОНП «Географія рекреації та туризму», а саме:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 1),
- здатність працювати в команді (ЗК 5),
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні, розробляти та вміти управляти проєктами (ЗК 8),
- здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (СК 4),
- здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (СК 7),
- здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців (СК 8),
- здатність самостійно визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках природничо- і суспільногеографічних досліджень, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування, здобувати нові знання, використовуючи сучасні освітні та дослідницькі технології (СК 10).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з
--	------------------------------------	--------------------------	--

Код	Результат навчання			дисципліни
1.	Знати:			
1.1	Теоретико-методологічні засади наукових досліджень у географії рекреації та туризму	<i>Практичні роботи</i>	<i>Захист практичних робіт, залік.</i>	5%
1.2	Структуру наукового знання та класифікацію наукових дисциплін			5%
1.3	Класифікацію наукових досліджень (фундаментальні, прикладні, теоретичні, емпіричні)			5%
1.4	Підходи до формулювання наукової проблеми, мети, завдань, гіпотез і дослідницьких питань			5%
1.5	Основні методи наукових досліджень та їх класифікацію (загальнонаукові, спеціальні, ГІС, статистичні, соціологічні)			5%
1.6	Принципи організації та етапи проведення наукового дослідження.			5%
1.7	Основи проєктного підходу у сфері рекреації та туризму, включаючи планування, реалізацію та оцінювання проєктів			5%
1.8	Джерела фінансування наукових і прикладних проєктів та вимоги до підготовки грантових заявок і наукових публікацій.			5%
2.	Вміти:			
2.1	Формулювати наукову проблему, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження	<i>Практичні роботи</i>	<i>Захист практичних робіт</i>	8%
2.2	Розробляти гіпотези та дослідницькі питання			8%
2.3	Формувати та обробляти емпіричні дані, застосовувати методи статистичного та просторового аналізу.			8%
2.4	Розробляти дослідницькі та прикладні проєкти, включаючи планування ресурсів і оцінювання ефективності			8%
2.5	Готувати наукові тексти (статті, тези, звіти) та грантові заявки відповідно до встановлених вимог			8%
3.	Комунікація:			
3.1	Здатність до представлення результатів наукових досліджень у письмовій та усній формах (наукові публікації, презентації, доповіді)	<i>Практичні роботи</i>	<i>Захист практичних робіт, залік</i>	5%
3.2	Здатність до професійної комунікації з науковою спільнотою, представниками органів влади, бізнесу та громад	<i>Практичні роботи</i>		5%
4.	Автономність та відповідальність:			
4.1	Здатність самостійно організовувати та виконувати	<i>Практичні роботи</i>	<i>Захист практичних робіт,</i>	5%

	наукові дослідження і проєкти, приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності		залік	
4.2	Усвідомлення відповідальності за достовірність результатів дослідження, дотримання принципів академічної доброчесності та етичних норм наукової діяльності	Практичні роботи		5%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	4.1	4.2
P01 Застосовувати набуті та володіти теоретичними знаннями й практичними навичками для дослідження природно-і суспільнотериторіальних систем на різних рівнях просторової організації та вміти аналізувати особливості природних та суспільних процесів у географічні оболонці, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування	+	+	+	+	+	+	+	+									
P03. Вільно спілкуватися та представляти власний інтелектуальний доробок фахівцям та не фахівцям, знати та вміти застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, та вільно спілкуватися із професійних і наукових питань українською та будь-якою іншою іноземною мовами, усно й письмово														+	+		
P06 Знати та застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+

рекреації та туризму, рекреаційного природокористування																	
P10 Знати та застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно-і суспільногеографічних проявів розвитку геосистем, знати та визначати можливості та межі їх застосування, знати сучасні кількісні та якісні методи географічних досліджень, інформаційнокомунікативні технології та системи поширення інформації, вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності.									+	+	+	+	+				
P12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень, здійснювати наукові експерименти, писати наукові роботи за фахом.											+		+			+	+
P14. Формулювати наукові гіпотези, вміти виявляти та визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках досліджень, розробляти та управляти проєктами у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування.				+						+						+	+
P16. Володіти базовими знаннями педагогіки та психології вищої школи, прийомами педагогічної майстерності і застосовувати ці навички у розробці та викладанні дисциплін фахового спрямування.														+	+		

7. Схема формування оцінки:

Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, написання контрольних робіт (КР) та виконання практичних робіт.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1 (знання)** – до 40%;
- результати навчання – **2 (вміння)** – до 40%;
- результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10%.
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 10%

Заняття проводять у вигляді практичних занять. Завершується дисципліна заліком.

- **семестрове оцінювання:** кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних практичних робіт, опитуваннях та написанні контрольних робіт.

Організація оцінювання: опитування у письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної теми. Практичні роботи захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять.

Контрольні роботи (КР) проводяться у тестовій формі. Студенти, які отримали за КР меншу за мінімально передбачену кількість балів, перескладають її.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	<i>Min. – 18 балів</i>	<i>Max.– 30 балів</i>	<i>Min. – 18 балів</i>	<i>Max.– 30 балів</i>
Опитування	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Практичні роботи	«2» x 5 = 10	«3» x 5 = 15	«2» x 5 = 10	«3» x 5 = 15
Контрольна робота *	«3» x 1 = 3	«5» x 1 = 5	«3» x 1 = 3	«5» x 1 = 5
«1» мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. 1 - мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань. * – усі контрольні роботи (КР) мають розрахунково-аналітичний характер				

- **Умови допуску до заліку:** рекомендований мінімум для допуску – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів по питанням пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

- **підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі.** Максимальна кількість балів – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на залік*).

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістова частина 1	Змістова частина 2	залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2 Шкала відповідності

Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

8.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		практичні	самост. робота
Змістова частина 1. «Теоретико-методологічні та методичні засади наукових досліджень з географії рекреації та туризму»			
1	Тема 1. Актуальність та класифікація наукових досліджень в сфері рекреації та туризму. Сучасна наукова проблема.	10	20
2	Тема 2. Планування і організація досліджень в сфері рекреації та туризму. Основні елементи наукового дослідження	10	20
3	Тема 3. Методи проведення наукового дослідження. Робота над літературними джерелами та джерела інформації	10	20
4	Тема 4. Підготовка теоретичних основ, розробка методики та визначення методів дослідження індивідуального науково-дослідницького проєкту з географії рекреації та туризму.	10	20
Всього за ЗЧ 1		40	80
Змістова частина 2. «Прикладні аспекти розробки, управління дослідницькими проєктами й програмами в географії рекреації та туризму»			
5	Тема 5. Формування дослідницької проблеми та дизайну дослідження.	8	16
6	Тема 6. Розробка дослідницького або прикладного проєкту	8	30
7	Тема 7. Управління дослідницьким проєктом та оцінка ефективності	8	30
8	Тема 8. Реалізація проєкту та пошук джерел фінансування	10	30
9	Тема 9. Публікація та апробація результатів дослідження	10	30
Всього за ЗЧ 2		54	136
	РАЗОМ	84	216

Загальний обсяг **300 год.**, в тому числі:

практичні заняття – 84 год,

самостійна робота – 216 год.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Данилишин Б.М., Дорогунцов С.І, Міщенко В.С., Коваль В.Я., Новоторов О.С., Паламарчук М.М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. – Київ, РВПС України. 1999. – 716 с.
2. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Навчальний посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2004.
3. Ісаєнко В.М. Ніколаєв К.Д та ін. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 295 с.
4. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями: підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. – Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. – 322 с.
5. Географічні інформаційні системи: практичне застосування у географічних дослідженнях// навчальний посібник для студентів денної форми навчання спеціальностей «Географія» та «Середня освіта: географія» / Т.Г. Купач, О.Ю. Гринюк//2-ге видання, доповнене. – К.: ФОП Кравченко Я.О., 2021. – 85 с.
6. Лужанська Т.Ю., Махлинець С.С., Тебляшкіна Л.І. Сільський туризм: історія, сьогодення та перспективи: Навчальний посібник./ За ред.. д.г.н., проф. Волошина І.М. – К.: Кондор, 2008. – 385 с.
7. Уліганець С.І. Розвиток культурно-пізнавального туризму в Україні: м. Кам'янець-Подільський /Уліганець С.І., Аріон О.В., Боль Д. В. / Вісник КНУ. Географія. – 3(73).- 2018. – С.77-81. DOI <https://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.72.13>.
8. Volodymyr F. Kaluha, Serhii I. Uliganets, Olexander Y. Dmytruk, Liudmyla V. Melnyk, Tetiana G. Kupach. Chornobyl Phenomenon: Catastrophe, Experimental Area vs Curiosity Object. Journal of Geology Geography and Geoecology. Вип.29, (4) 2020 701-709 DOI <https://doi.org/10.15421/112063>.
9. Serhii I., Oleg Y. Gryniuk, Ulyana Y. Shynkarenko. Landscape cultivation project of the «Recreation tract «Korostyshiv Canyon» and prospects for the creation of a geopark. Journal of Geology, Geography and Geoecology – 2022. – Вип. 31(4). С.601-615.
- 10.Uliganets S.I., Shynkarenko U. Y.Peculiarities of Tourism Industry Management in Territorial Communities of Zhytomyr Region Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2024. Vol. 33, no. 3. P. 600–616. URL: <https://doi.org/10.15421/112456>